

Asia: VN/10384/2019 VM212:00/2018

Lausuntopyyntö järjestöjä koskevien valtionavustuskäytäntöjen kehittämisestä ja yhdenmukaistamisesta

1 Taustatiedot

Valitse sopivin vaihtoehto

Yhdistys

2 Ehdotukset järjestöjä koskevien valtionavustuskäytäntöjen kehittämiseksi ja yhdenmukaistamiseksi

Ehdotus 1: Valtionavustustoiminnassa siirrytään uuteen, valtionavustuskäytäntöjen yhdenmukaisuutta edistävään toimintamalliin.

Tuotonjakoministeriöt siirtyvät valtionavustustoiminnan uuteen toimintamalliin ja ottavat käyttöön sitä tukevat valtionavustustoiminnan verkkopalvelut. Tuotonjakoministeriöt siirtyvät toimintamalliin kehittämisprojekteissa siten, että verkkopalvelut ovat kaikkien käytössä vuoteen 2024 mennessä. Valtionavustuskäytännöt yhdenmukaistetaan valtionavustustoiminnan uuden toimintamallin mukaiseksi.

Yhdenmukaistaminen toivottavasti järkevöittää avustuskäytäntöjä ja tasapuolistaa järjestöjen keskinäistä asemaa Suomessa.

Toivottavasti järjestöt voivat tulevassa verkkoympäristössä/-alustassa nimetä useamman henkilön, jotka voivat käyttää sitä tarvittaessa samanaikaisesti. Erilaiset käyttäjäprofiilit olisi hyvä olla, että esim. vain järjestön nimenkirjoitusoikeudellisilla varustetut henkilöt voisivat lähettää selvityksiä ja hakemuksia eteenpäin ja että vain tietyt käyttäjät näkisi esim. taloustiedot.

Toivottavaa on, että sähköiseen palveluun voisi syöttää raportointitietoja pitkin vuotta eikä vain tietyllä, lyhyellä ajanjaksolla (helpottaa työnorganisointia ja minimoi riskejä, että tietoja ei saada esim. sairastapauksen vuoksi jos vain yksi työntekijä organisaatiossa tietää ne).

Palvelujen helppokäyttöisyys on erittäin tärkeää. Palvelussa myös toivottavasti on arkisto-toiminto ja automaattinen tallennustoiminto.

Ehdotus 2: Valtionavustustoiminnan vaikuttavuutta suunnitellaan yhdessä uudella tavalla.

Tuotonjakoministeriöt hyödyntävät valtionavustuksia ja niiden käyttöä koskevaa tietoa uudella tavalla valtionavustustoiminnan vaikuttavuuden suunnittelussa, kuten valtionavustusten kohdentamisessa. Sitä varten tuotonjakoministeriöt yhdenmukaistavat valtionavustusprosessejaan ja käyttävät yhteisiä verkkopalveluja. Järjestöt ja valtionapuviranomaiset suunnittelevat valtionavustustoiminnan vaikuttavuutta yhdessä uudessa toimintamallissa, mikä edistää ennakoitavuutta ja jatkuvuutta ja auttaa ottamaan toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset entistä paremmin huomioon.

Toivottavasti uusi järjestelmä ei tee tarpeettomaksi jo tehtyjä uudistuksia, kuten STEA:lle luotuja uusia mittareita toiminnan tuloksellisuuden osoittamiseksi. Tässä voisi olla joustoa tai pidempi siirtymäaika, jos eri alojen järjestöjen tuloksellisuuden/vaikuttavuuden osoittamiskäytännöt halutaan yhtenäistää kokonaisvaltaisesti. On myös tärkeää nimetä taho, mikä tarjoaa tarvittaessa apua toiminnan vaikuttavuuden osoittamiseen mahdollisilla uusilla kriteereillä.

Ehdotus 3: Valtionavustustoimintaan osallistuvien toimielinten tehtäviä ja toimintatapoja yhdenmukaistetaan.

Tuotonjakoministeriöt yhdenmukaistavat valtionavustusten arviointiin ja valtionavustustoimintaan liittyvien neuvottelukuntien, toimikuntien ja jaostojen tehtäviä ja toimintatapoja soveltuvin osin. Tehtävien ja toimintatapojen painopiste on jatkossa valtionavustuspolitiikan arvioinnissa, valtionavustustoiminnan vaikuttavuuden suunnittelussa ja yhdenmukaisten valtionavustuskäytäntöjen jatkuvassa kehittämisessä. Tarkoituksena on lisätä valtionapuviranomaisten ja järjestöjen välistä viestintää ja vuorovaikutusta.

Toivottavasti toimielinten jäsenten sidonnaisuudet ja jääviys huomioidaan jatkossakin, ja luodaan mahdollisimman läpinäkyvät päätöksentekuelimet.

Ehdotus 4: Järjestöjen taloutta koskevia valtionavustuskäytäntöjä yhdenmukaistetaan mahdollisuuksien mukaan.

Tuotonjakoministeriöt yhdenmukaistavat järjestöjen taloutta koskevia valtionavustuskäytäntöjään. Yleisavustuksilla rahoitetaan järjestöjen varsinaisen toiminnan bruttokustannuksia. Tuotonjakoministeriöt luovat yhteisen tavan arvioida, miten järjestön kokonaisvarallisuus vaikuttaa valtionavustusten harkinnassa ja myöntämisessä. Tuotonjakoministeriöiden erilaisia omarahoituskäytäntöjä selvitetään lisää ennen ehdotuksen toteuttamista.

Järjestöt, joilla ei ole juurikaan omaa varallisuutta tai yritystoimintaa voisi rajata omarahoitusosuuden ulkopuolelle. Suuremmilta ja varakkaammilta organisaatioilta tätä voisi olla kohtuullisempaa odottaa.

Emme kannata omavarallisuusosuuden vaatimista eteenpäin delegoitavissa avustuksissa. Siirrettävissä avustuksissa, sillä tämä monimutkaistaisi raportointia entisestään ja lisäisi pienille toimijoille tarpeetonta byrokratiaa.

Ehdotus 5: Järjestöjen toiminnan ja vastuullisuuden arvioinnin perusteita yhdenmukaistetaan.

Tuotonjakoministeriöt soveltavat mahdollisimman yhdenmukaisia toiminnan ja vastuullisuuden arvioinnin perusteita harkitessaan ja myöntäessään yleisavustuksia järjestöille. Perusteita arvioidaan sekä suunnitellun että toteutuneen toiminnan perusteella. Tuotonjakoministeriöt päättävät, kuinka ne soveltavat arviointiperusteita mahdollisine painotuksineen päätöksenteossa.

Ehdotus 6: Järjestöille voidaan myöntää kaksivuotisia yleisavustuksia harkinnanvaraisesti.

Tuotonjakoministeriöt voivat myöntää järjestöille yksi- tai kaksivuotisia yleisavustuksia harkinnanvaraisesti. Kahdeksi vuodeksi kerrallaan myönnetty yleisavustus ei poista sen saajan vuotuista raportointivelvollisuutta. Järjestöt voivat hakea ensimmäiset kaksivuotiset yleisavustukset vuoden 2024 valtionavustushauissa. Kaksivuotiset yleisavustukset rahoitetaan valtion yhden vuoden talousarviosta.

Rahoituksen ennakoitavuutta ja toiminnan suunnittelua helpottaa, jos avustuksista voisi antaa avustusehdotukset seuraavalle 2-3 vuodelle, vaikka avustuspäätökset annettaisiin vain yhdeksi vuodeksi kerrallaan.

Ehdotus 7: Järjestöt välittävät valtionavustuksia edelleen siirron saajille mahdollisimman yhdenmukaisella tavalla.

Valtionavustusten edelleen välittäminen perustuu tuotonjakoministeriöissä valtionavustuslain uudistamisen yhteydessä laadittavaan tulkintaohjeeseen. Tuotonjakoministeriöiden valtionavustusehdot ja -rajoitukset sekä delegointisopimusmallit yhdenmukaistetaan. Samalla varmistetaan, että siirron saajille edelleen välitettyjen valtionavustusten käyttöä koskeva tieto on avointa ja läpinäkyvää valtionavustustoiminnan uuden toimintamallin mukaisesti.

Delegoitavan avustuksen raportoinnin on syytä säilyä maltillisena, kun esim. tällä hetkellä STEA:lla. Sosiaali- ja terveysalan järjestöissä avustusta siirretään monesti pitkäaikaissairaille vertaistoiminnan järjestämiseksi, joiden toimintakykyä sairaus voi heikentää merkittävästi. Raportointi ei tulisi olla esteenä avustuksenkäytölle ja sen vuoksi sen tulisi säilyä mahdollisimman yksinkertaisena. Toivottavaa on, että jatkossa keskusjärjestöt voivat tehdä avustushaut jäsenjärjestöjölle. Pääosin vapaaehtoisvoimin pyöriviltä järjestöiltä ei ole kohtuullista odottaa omavastuuosuutta, siksi ehdotamme että eteenpäin delegoitavilta avustuksilta ei ainakaan vaadita omavastuuosuutta toiminnan rahoittamiseksi.

Ehdotus 8: Tuotonjakoministeriöt uudistavat valtionavustusten käsittelyä.

Tuotonjakoministeriöt uudistavat valtionavustusten käsittelyä järjestämällä sen tiimityönä. Taloustarkastuksen tehtävät on myös perusteltua yhdenmukaistaa vastuineen tuotonjakoministeriöissä. Järjestöjen taloutta ja toiminnan tai hankkeen tuloksellisuutta sekä toimintaympäristömuutoksia koskevaa tietoa hyödynnetään entistä laajemmin valtionavustusprosessien eri vaiheissa.

3 Valtionavustustoiminnan kehittäminen

Yleiset huomiot Järjestöjä koskevat valtionavustuskäytännöt: Ehdotukset niiden kehittämiseksi ja yhdenmukaistamiseksi -julkaisusta

-

Valtionavustustoiminnan kehittämistä koskevat yleiset huomiot

-

Svetloff Tytti
Parkinsonliitto ry